

งานวิจัยเรื่อง "แนวทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี" จัดทำขึ้นเพื่อศึกษารูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลารามว่ามีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อย่างไร และจะมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวในกระแสหลักอย่างไร ทั้งนี้ก็นำผลการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนยิ่งขึ้น ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการจัดการท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมมากเหมือนในปัจจุบัน ปัจจุบันถึงแม้การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าอีกด้านหนึ่งของกิจกรรมนี้ ได้สร้างผลกระทบในทางลบมากมาย โดยจุดอ่อนของการท่องเที่ยวกระแสหลักคือการกระตุ้นการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนทำให้สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างรวดเร็วและจำนวนมาก ปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาหลายประการ ฉะนั้นงานวิจัยเรื่องดังกล่าว จะเป็นรูปแบบความรู้ที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลาราม
- 2) เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการสื่อความหมายหลักธรรมทางพุทธศาสนาแก่นักท่องเที่ยว
- 3) เพื่อศึกษาการรับรู้หลักธรรมทางพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว

โดยมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) สัมภาษณ์ภาคสนามผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลาราม
- 2) จัดทำแบบสอบถามเพื่อทดสอบผลการรับรู้ของนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน

ผลการวิจัย

1. การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลารามมีการจัดการที่สำคัญ 3 ประการ 1) การจัดการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามที่มีอยู่ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติธรรมและเผยแผ่หลักธรรมโดยการใช้ธรรมชาติเป็นสื่อ 2) มีการสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อสื่อความหมายของหลักธรรมและให้เหมาะกับธรรมชาติของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น โรงมหรสพทางวิญญาณ สระน้ำนาฬิกา เป็นต้น 3) มีการจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกด้านความจำเป็นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ

ที่พัก จุดประชาสัมพันธ์ รวมทั้งข้อควรปฏิบัติมีอยู่ในสวนโมกขพลารามที่แตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวโดยทั่วไป

2. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการสื่อความหมายหลักธรรมทางพุทธศาสนา สวนโมกขพลารามมีกิจกรรมอยู่ 2 แบบ คือ 1) การเที่ยวชมด้วยตนเองตามแผนผังที่กำหนด เพราะได้จัดสื่อประเภทต่าง ๆ ไว้แล้ว 2) เป็นกิจกรรมที่ต้องการฟังการบรรยายธรรมจากภิกษุซึ่งทางสวนโมกขพลารามก็จัดเตรียมความพร้อมไว้ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเที่ยวชมด้วยตนเองมากกว่า ส่วนการสื่อความหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจหลักธรรม ก็เป็นความโดดเด่นของสวนโมกขพลาราม โดยที่จัดภูมิทัศน์ต่าง ๆ ให้เป็นสื่อในการสอนหลักธรรมไว้มากมาย รวมทั้งคณะกรรมทานซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายหนังสือผลงานของท่านพุทธทาสภิกขุ

3. ผลการรับรู้หลักธรรมทางพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้หลักธรรมจากสื่อต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสื่อประเภทที่เป็น “แผ่นป้ายคำสอน” ต่างๆ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าใจหลักธรรมในข้อที่ว่า “ธรรมะคือธรรมชาติ” มากที่สุด นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายความหมายในรายละเอียดได้อย่างถูกต้อง

ฉะนั้นลักษณะความแตกต่างที่สวนโมกขพลารามแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวโดยทั่วไป คือมีจุดมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวควบคุมชีวิตให้บริโภคและใช้สอยเท่าที่จำเป็นและทบทวนเป้าหมายของชีวิตให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ และสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นแก่สังคม แตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลักที่เน้นการบริโภคตามความต้องการของนักท่องเที่ยว จนเกิดปัญหาด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และปัญหาสังคมหลายประการที่มีสาเหตุจากการควบคุมสภาพจิตใจให้ถูกต้องไม่ได้

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเรื่องนี้คือ ควรให้การจัดการท่องเที่ยวในกระแสหลักควรเอาแบบอย่างของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของสวนโมกขพลารามไปพัฒนาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการ โดยคำนึงถึงความพอดีของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นการทบทวนเป้าหมายของชีวิตและสังคมไปในคราวเดียวกัน

The research on the title of “The Guideline of Buddhist Tourism in Suan Mokkhaphalaram, Chaiya District, Surat Thani Province” was conducted in order to study the Buddhist tourism management in Suan Mokkhaphalaram to determine the tourism management system and the differentiation between the Buddhist Tourism and the general tourism for the purpose of developing and sustaining the Buddhist Tourism constantly. The Sustainable Tourism is defined as a kind of tourism which operates and manages the system of administration without any effects on environmental resources, economics, and social rather than the tourism management system operated recently. Although the tourism gains a lot of income to the country, we can not deny an aspect of its negative effects. That is, general tourism focuses on consumption stimulation and offers too much tourists needs. This weakness of general tourism destroys a lot of natural resources rapidly. This negative effect results in the natural resource structures and it is the starting point to many problems causing for the tourism. Thus, this research is an important unit of knowledge to sustainable tourism development continuously.

Purposes of the Research

The three main purposes of the research are:

1. To study Buddhist tourism management in Suan Mokkhaphalaram.
2. To study tourism activities relating to Buddhist dharma propagation for tourists.
3. To investigate the tourists' perception of dharma principles.

The steps of data collection were described as follows.

1. The people who concern in administration and management of Buddhist tourism in Suan Mokkhaphalaram was interviewed.
2. Questionnaires were launched into 200 tourists to determine their perception of Buddhist Tourism.

The Findings of the Research

The findings of this research are summarized as follows.

1. There are three principal management systems of Buddhist tourism in Suan Mokkhaphalaram; (1) the conservative management to preserve natural resources as good as possible in order to be useful in dharma practice and to propagate dharma using the nature as a mean for communication, (2) increasing building construction to teach and propagate dharma and dharma disciplines to suit the nature of different learning styles such as, spirit houses of entertainment, and (3) the convenient management in tourists basic needs such as, car parking, toilets, accommodations, public relation centers, including the rules and disciplines used in different way form others.
2. There are two types of tourism activities and dharma practice propagation in Suan Mokkhaphalaram; (1) visiting by oneself following the available maps and directions given, and (2) attending dharma sermon given by monks prepared by Suan Mokkhaphalaram depending on tourists needs. However, most tourists like visiting Suan Mokkhaphalaram by themselves. In addition, dharma conveyance for tourists to comprehend is a well-known activity in Suan Mokkhaphalaram because of its topography which provides a lot of dharma materials, and dharma centre which collects books written by Buddhatan Pikku.
3. The study of tourists' perception in dharma principles was found that most tourists gain the knowledge of dharma principles form various sources, especially the signboards containing dharma disciplines. Moreover, most tourists understand dharma principles well, especially "Dharma is the nature". They can also explain its meaning in deep comprehension correctly.

Therefore, the tourism management of Suan Mokkhaphalaram is different from others. That is, the tourism management of Suan Mokkhaphalaram focuses on tourists to control themselves in consuming and spending for their expenses sufficiently, to review their goals of life to be consistent with the nature, and to make peace in the social. This management differs from general tourism which focuses on

the tourists needs resulting to environmental resources problems, social problems because of lack of controlling the morals correctly.

Based on the results of the research, some recommendations for tourism management in this area might be proposed that general tourism management should operate the management system as same as Buddhist tourism management of Suan Mokkhaphalaram in order to develop tourist and tourist agency behaviour realizing suitable uses of natural resources for revising their life and social goals at the same time.